

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quam grauitir irascatur dominus contra improbos, qui male praesunt, &
peruerse populum sibi comissum regunt cap. vi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

cathedras obsident, qui quidem nihil minus ad se, petere, arbitrantur quam curam, & regimē animarum: quasi eo immunes, & liberi seorsum à procuratione, & administratione rerum uacent, quo sese liberius & ocio, & uoluptatibus dedant. Præsunt hi quidem non ut subditorum saluti consulant, sed potius ut prætextu pietatis in omni deliciarum copia luxurient: aspernantes curam uiuentium subditorum & appetentes ditissimorum spoliatorum mortuorum: quæ sunt donaria legata, & ea quæ in ecclesiis Dei ad usus, & ministerium sacrorum ministrorum, uel ad necessitates inopum apud, ac religiosi mentibus sunt oblata: quibus eiusmodi homines ita insatiabiliter inhiant, ut manifestissime pateat, eos non esse Deo aut sacris, sed uentri potius, & sordido quæstui mancipatos.

Quam grauius irascatur dominus contra improbos qui male præsumunt & peruersè populum sibi commissum regunt. Cap. VI.

Quid uero sentiant de fide, & religione, qui hæc agunt, non magis est meum, aut nostri similitudinem iudicare, quam corrigere: ut intra pelliculam suam maneat, nec supra crepidam (ut aiunt) furor ascendat. Verum tamen horum plerique ita uiuunt, ut facile sit diuinare eos ipsos nihil quidem aut uereri aut sperare de futuris: neque quid boni, malive sacræ polliceantur nobis littere attendere. Nam si quicquid profecto timerent, & diuinis oraculis quicquid crederent, audirent certe ac pauerent, quid Deus contra eiusmodi sardanapalicos mores per Ieremiam prophetam indignabundus inlameret. Saturati (inquit) & mœchati sunt, & in domo meretricis luxurabantur: equi amatores in fœminas, & emissarii facti sunt, unusquisque ad uxorem proximi sui hinciebat. Nunquid super his non uisitabo? dicit dominus, & in gente tali non ulciscetur anima mea! Et idem rursus, Quiescebant iniqui

Iere. 5.

7: 214

trolutuosa & interierunt in uis, qui nutriebantur in cro-
 ceis amplexatu sunt stercora. Nihilominus commina-
 tur eidem Ezechiel, uel potius per eum Deus. **Vino** e-
 go dicit dominus, pro eo q̄ facti sunt greges mei in ra-
 pinam, & oues mee in deuorationem omnium bestiarū
 agri: eo q̄ non esset pastor, neq; enim quaesierunt pasto-
 res me, gregem meum, sed pascebant pastores semetip-
 sos, & gregem meum non pascebant. Propterea pasto-
 res audite uerbum domini: hæc dicit dominus Deus. Ec-
 ce ego ipse super pastores requiram gregem meum.
 De manu eorum &c. O stulti & (ut utar uerbis domini)
 & tardi corde ad credendum his, quæ dicta sunt à pro-
 phetis, Ecquis est tam perditus animi, tantæq; uecordiæ,
 qui ex tantis in terminationibus non trepidet non horre-
 at, non concutiatur tremore? Quæ nam esse potest in
 corde hominis tanta duricies: qui animus in corpore hu-
 mano tam stupidus, ut tantis, tamq; manifestis propheta-
 rum oraculis non moueatur: non excitetur: non à pecca-
 to recedat? Memores estote miseræ, & infœlices animæ,
 subditorum uestrorum sanguinem, quos nunc tam pa-
 rum facitis, exquisitum iri, (sicut scriptum est) de uestris
 manibus prælatorum. Vah pastoribus Israel, (ait do-
 minus per prophetam) qui pascebant semetipsos non
 ne greges à pastoribus pascuntur, lac comedebatis, la-
 nis operiebamini, & quod crassum fuerat, occidebatis,
 gregem autem meum non pascebatis, quod infir-
 mum fuit, non consolidastis, quod ægrotum non sa-
 nastis, &c. Quid enim dici poterat apertius, planius ue-
 de his ipsis temporibus, quam quæ tot ante sæculis,
 prophetæ præcinerunt? Non sunt isti sane pastores illi
 quos pollicitus est nobis dominus per prophetam Ie-
 remiam dicentem. Dabo uobis Pastores iuxta cor me-
 um, & pascent uos scientia. & doctrina. Tales enim pa-
 stores requirit, Christus Iesus sibi: qui quum commissu-
 rus esset uniuersum gregem suum Petro apostolo, ita

Tren. 4.

Ezech. 34

Ezech. 163

Iere. 2.

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

ter prius interrogat. Petre amas me? atq; sic demum in-
tulit dicens. Pafce oues meas. Quafi diceret in his pas-
fcendis ostende amorem erga me tuum: quoniam quā
boni pastoris officio functus fueris, tunc te multum me
dilexiffe cognoscam. Hæc semel Petro dominus olim
dixerat, ac identidem nobis quotidie dici existimemus:
quibus oues dominicæ sunt commissæ. Est enim non
modo eius, qui hominibus: sed etiam eius, qui mutis pec-
cudibus præsit, eorum quibus præest cōmodis & utili-
tati seruire. Quanti autem sit ponderis præesse curæ ani-
marum, si quis recte noscet, nequaquam id ambiret,
sicut nunc mos est plariscq; peruersus, & improbus: ut
præficiatur unus diuersis sacerdotiis, nullam interim cur-
ram habens nisi fructuum rapiendorum: quod nequaquam
facere uoluit doctissimus, & prudentissimus uir Francis-
cus Petrarca: qui inuitatus ab Urbano. Pont. max. ut ali-
quid peteret, & quæ uellet sacerdotia: cuiuscq; generis im-
dicaret sic in sua quadam epistola respondet. Dica quod
apud Ciceronem Cotta. Omnibus ferè inquit rebus quod
non sit citius, quàm quid sit dixerim. Prælaturam itaque
nullam uolo, nec uolui quidem unquam: similiter nec benefi-
cium curatum, quodcunq;: & quāuis opulentissimum
satis est mihi unius animæ meæ cura, atq; utinam illi uni
sufficiam: de reliquo faciat dominus noster, ut sibi placue-
rit. Hæc ille optime secundum christianam pietatem. Ceterum
sicut improbandos putamus, qui sese temere in
gerunt, & ambitione ducuntur ad subeundam animarum
custodiam, ita econuerso non concesserim carere repre-
hensione, qui uocatus (quum habeatur idoneus) pusillita-
timitate deterritus detractet onus prælati, & regimen, &
custodia gregis Christi: quæ quàm male ab improbis oc-
cupatur, tam male à bonis relinquitur. Indigne uero & ini-
que præpositos, D. Gregorius sub nomine pastorum ita
leniter, & per humane castigat, dicens. Quid nos inquit
pastores manet, qui mercedem consequimur, & operamur

nequaquam sumus: Fructus quippe sanctæ Ecclesiæ stipen-
 ditio quotidiano accipiamus, sed pro ecclesia æterna mi-
 nime laboramus. Cogitemus fratres culus damnationis
 sit, sine labore percipere mercedē laboris. Illa in nostrū
 stipendium sumimus, quæ pro redimendis peccatis suis
 fideles obtulerunt: non tamen cōtra eadem peccata ora-
 tionis studio, ut dignum est, insudamus: aut pro subiectę
 plebis commodis excubamus. At qui peccata, quæ de
 aliorū dorso debemus auferre, humeris nostris imponi-
 mus dūq; alios redimere nō curamus: efficiamus nosmet-
 ipsos captiuos. Hęc Grægorius pie sane & amice. At cō-
 tra asperrime beatus Hierony. in eos ipsos inclamat di-
 cens. Heu quot hodie, inquit, non pastores, sed mercena-
 riū, ad quos nihil pertinet de ouibus Iesu Christi: quinimo
 mo (ut uere dicam, & ipsimet sciunt) sunt lupi rapa-
 ces: & oues rapiunt, & dispergunt. Certe nihil peius, ni-
 hil abhominabilius, quàm quum ille qui custodire de-
 bet, dissipat. Heu quid hodie ab aliquibus ecclesiæ non
 pastoribus, sed destructoribus factum est: substantias, &
 labores hominum tanquam infernus insaturabiliter di-
 glutit: & non solum eos à peccatis non emendant: sed
 uel ex sua negligentia: uel ex suis pessimis ministris, uel
 suis nefandis operibus pertrahunt potius ad illicita. Itaq;
 dicam, hos tales si impunes Deus relinqueret, Deus amo-
 plius nō esset. Hęc, D. Hierony, quasi iratus in sui, & nos-
 tri tēperis pessimos p̄latos: nihilo sane magis indigni-
 tate rei accensus, quam animarum iactura commotus,
 quæ eiusmodi præfectorum culpa quotidie periclitantur.
 Nam, iuxta illud, quum canes luporum fungatur of-
 ficio, cui nam præsidio pecuaria ipsa credentur? Quid
 modo si sanctus is doctor præsentis mores uidisset, quā-
 to acrius exarsisset, quæ conuitia: quos clamores, quas
 satyras ædidisset? Id per se quisq; cogitet. His etiam ad-
 dendum censui, quæ Prosper antiquissimus doctor de
 hac ipsa re eleganter disseruit. Possessiones (inquit) obla-

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.
tas ecclesie suscipiunt sacerdotes, & clerici, non ut inter
res mundi deputari debeant, sed Dei: quoniam si uestes,
& uasa, & cætera, quæ in sacris nobis usui sunt, sancta uo-
cantur, nec in usus proprios reuocari possunt: quomodo
non ea, quæ donata fuerant, sacra putanda sunt: nec ad
usus prophanos luxuriose, sed pie ad necessaria mini-
strorum, & in usus pauperum partienda: Hæc ille uerissi-
me omnia, quanuis pauci admodum animaduertant, ac
uelint intelligere, ut bene, agant. Hinc digne merito lau-
datur factum sapienter Antonini Pii Imperatoris qui
quum alioqui benignissimus ac liberalissimus haberet-
tur, tamen hoc Rei p. damnum patienter ferre non pos-
tuit: cuncta namq; stipendia illa subtraxit, quæ ociosos ul-
debat accipere, dicens. Nihil esse sordidius, immo crude-
lius, quam si Remp. ii roderent qui nihil in eam suo labo-
re conferrent.

Contra eos qui non diuina uocatione, sed malis artibus,
& quæstus gratia inicianur. Cap. VII.

EIusmodi autem omnium malorum causa, & q; ee-
clesiastica officia tam male exercentur, inde potissimum
emanasse uidetur, si coniectare uerum licet, quod
plæriq; multi ex nostro ordine sine ulla prorsus religio-
ne sunt, & absq; ullo consilio temere sese sacris ingerunt
non diuinitus (ut par est) sed improbe acciti, atq; affectu
ambitiose ad sacerdotium. Quod quam peruerse fiat,
non tam imbuti uera pietate homines, quam etiam ido-
latræ, & falsorum deorum cultores norunt: ideo Plato
philosophorum omnium facile princeps, quum in suis
legibus multa de ratione creandorum magistratum ac-
cute, scrupuloseq; differuisset, postremo de sacerdotibus
ita religiose præcepit. Quæ ad sacerdotum (inquit)
creationem attinent, Deo committenda sunt: ut quem
admodum illi placet, ita diuina fortuna cui tributum sit